

PSYKOMOTORIK FÖR ELEVER I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD SLUTRAPPORT

Skolen 9/11 2006

Ort och datum

Sverig Bellander

Beställare/ *Sverig Bellander*
Styrgruppens ordförande

Boll-chef

Öster malms sdf

Stockholm, 06/11-2006

Ort och datum

Barbara Schwanhäusser

Projektledare

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
1.1	Mål och avgränsningar	4
1.1.1	Effektmål	4
1.1.2	Projektmål	5
1.1.3	Projektbeskrivning	5
1.1.4	Avgränsning	7
1.2	Milstolpar	7
2.	Resultat	7
2.1	Måluppfyllelse	7
2.1.1	Effektmål	7
2.1.2	Projektmål	8
2.2	Ändringsönskemål och restlista	9
2.3	Tidsplan	10
2.4	Projektbudget	10
3.	Arbetsätt	10
3.1	Projektorganisation	11
3.2	Samarbetsformer	11
3.3	Metoder och verktyg	11
3.4	Kvalitetssäkring	11
4.	Övriga erfarenheter	12
4.1	Resurshantering	10
4.2	Arbetsätt i projektet	10
4.3	Projektdokument och styrning	13

1. Inledning

Utgångspunkten för projektet var övertygelsen att psykomotorik kan utnyttjas som en specialpedagogisk metod i större utsträckning än tidigare i Stockholms skolor. Psykomotorik finns redan som en tvärvetenskaplig metod i många europeiska länder inom pedagogiska respektive terapeutiska användningsområden.

Sambandet mellan fysisk aktivitet, hälsa och välbefinnande har beskrivits i många sammanhang. Ofta har man dock i dessa sammanhang glömt bort elever med funktionshinder eller de elever som är i behov av särskilt stöd. Dessa elever behöver i allra högsta grad tillgång till fysisk aktivitet, anpassad idrott och rörelse. Metoden psykomotorik erbjuder detta och visar utöver den fysiska aspekten av idrottandet även vägar för psykiska och sociala utvecklingsmöjligheter genom rörelse. Även om eleverna har ett eller flera funktionshinder sätts deras starka sidor i fokus och rörelseaktiviteterna anpassas efter deras individuella behov och utvecklingsnivå.

Ofta lyder premissen att alla ska vara med trots att pedagogisk personal saknar de rätta metoderna och kompetens att göra detta möjligt. Detta gäller för pedagoger inom särskolan men ännu mer för pedagoger som undervisar elever som är integrerade i "vanliga" klasser och som har särskilda behov.

Projektets syfte var att uppnå en kompetensutveckling hos pedagoger främst på Östermalm genom att introducera psykomotorikens pedagogiska grunder teoretiskt och praktiskt.

Leveranstillfälle för slutrapporten är den 31 augusti 2006. Projektet fortsätter under höstterminen 2006. Flera seminarietillfällen och handledning kommer att erbjudas.

Definition Psykomotorik:

Begreppet psykomotorik beskriver den nära växelverkan mellan kognition, emotion och rörelse och deras betydelse för utvecklingen av individens handlingskompetens i en psykosocial kontext. Självva ordet "psykomotorik" hänvisar till sambandet mellan psykisk upplevelse och motorisk handling. I mycket korta drag går psykomotorikens metod ut på att kunna observera och förstå elevernas motoriska, perceptuella, känslomässiga och psykosociala funktionsnedsättningar. Psykomotorisk yrkeskompetens innebär att kunna avgöra vad som ligger bakom elevens svårigheter och vilka rörelseaktiviteter men även vilken typ av avslappning eleven behöver för att kunna bemästra sina svårigheter. Märk väl att psykomotoriken inte består av en rad förutbestämda rörelseövningar som eleven ska härma och träna upp. Det finns en uppsjö av olika lekar och

material som kan komma till användning. I idrottssalen kan det handla om allt från fantasifulla tafattlekar till hinderbanor eller eget experimenterande med redskap och material (t.ex. rullbrädor, fallskärmar, bollar, gungor eller redskap som tränar balans). I klassrummet står oftast inläringen och koncentrationsförmågan i fokus på ett eller annat sätt. Varför inte träna läs- och skrivprocessen med hjälp av bokstavsmattor och sifferplattor? Lära eleverna glosor med ett stort memoryspel på golvet eller öka blodcirkulationen i kropp och knopp med en aktiv rast och ett rörelse-bingo-spel? Även i klassrummet kan läraren med psykomotorisk kompetens välja bland en mängd material och lekidéer som tränar perception, koordination och finmotorik.

Metoden, som tränar svårigheter på ett icke-symptomorienterat sätt, karakteriseras av en helhetssyn på individen. Den fångar upp idéer, förändringsförslag och önskemål från elevens sida. Det är alltså inte meningen att pedagogen endast dukar upp ett härligt smörgåsbord av skojiga lekar som eleven ska ha roligt med utan även elevens egna lösningar eller förslag ska få möjlighet att komma fram. Samtalsmetodik och ledarens roll för att reda ut konflikter, bekräfta och resonera med eleven är viktig.

Elever som annars inte lyckas med sin inläring kan hitta motivationen igen. Faktorer som kan bli ett allt större hinder i skolsituationen, som bristande självförtroende, frustration och låg social kompetens kan åtgärdas med hjälp av psykomotorik.

Tvåvetenskapliga referenser är bl.a. pedagogiska, utvecklingspsykologiska, beteendevetenskapliga och neuropsykologiska. Psykomotorik finns som en etablerad metod i flera europeiska länder. Den gemensamma nämnaren i ländernas olika koncept är övertygelsen om att rörelse är utvecklingsfrämjande för människor i alla åldrar, med eller utan ett funktionshinder.

Målgrupp för psykomotorik:

I praktiken skiljer sig olika psykomotoriska koncept något åt beroende på var en psykomotoriker arbetar och vilka funktionshinder eller särskilda behov klienten har. Inom projektet användes dock huvudsakligen ett pedagogiskt koncept, även kallad motopedagogik, tillämpad för arbete med elever från förskoleåldern och upp till mellanstadiet. Konceptet innehåller många lekfulla aktiviteter och material som lämpar sig bäst för de yngre barnen.

Då en psykomotoriker arbetar med äldre elever gäller det på liknande sätt att kunna observera och bemöta elevernas svårigheter men pedagogen måste naturligtvis erbjuda åldersadekvata rörelseaktiviteter och material. Det är lämpligt för de äldre eleverna att bl.a. variera "vanliga" idrottsgrenar och lekar. Även yogainspirerade rörelser kan ingå i konceptet. I så fall behöver dock pedagogen gedigen kompetens inom yogan.

Målgruppen för psykomotorik är till stor del elever som har någon form av motoriska funktionshinder eller mentala utvecklingsstörningar. Dessutom lämpar sig metoden för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

I dagens skola möter pedagogen till exempel elever som har någon form av uppmärksamhetsstörning, hyper- eller hypoaktiva elever. Dessa elever har svårt att klara av skoluppgifterna. Hur kan rörelseaktiviteter påverka deras problem? Elever med psykosociala problem är en annan grupp som finns i nästan varje klass. På vilket sätt kan rörelse användas som ett medel att stödja dem?

Psykomotoriken använder rörelse som ett hjälpmedel för att t.ex. höja vakenhetsgraden i hjärnan (arousal), slappna av i kroppen samt kunna ta till sig nya intryck från omgivningen. Elever med förbättrad kroppsuppfattning och en positiv självkänsla har även lättare att hitta sin roll i gruppen. Uppmärksamheten kan förbättras avsevärt när eleverna har möjlighet till en aktiv, rolig och inspirerande rörelseaktivitet som skapar positiva erfarenheter av den egna kroppen och samspel med de andra eleverna. Utåtagerande elever med dålig impulskontroll är ett annat exempel på de höga krav som ställs på dagens lärare. Exempel på övningar för dessa elever är rörelseaktiviteter som tillåter å ena sidan utlopp för uppdämd energi men också visar bråkiga elever bättre sätt att bete sig i en social situation. Att ändra ett oacceptabelt beteende kan vara en krävande process. Pedagoger som har lärt sig att använda psykomotorik och rörelse i denna process har dock en verksam metod till förfogande där man inte enbart fokuserar på den sämsta sidan hos en elev med psykosociala svårigheter utan låter även andra sidor komma fram och förstärkas.

1.1 Mål och avgränsningar

1.1.1 Effektmål

Ökad kompetens: Pedagoger till elever i behov av särskilt stöd ska efter avslutat projekt ha fått kunskap om hur man kartlägger elevernas individuella behov och genomför anpassade rörelseaktiviteter som främjar elevernas utveckling. I vissa fall har pedagogerna inom en stadsdel inte tillräcklig kompetens att bemöta elevernas funktionshinder med de rätta metoderna. En kompetensutveckling hos pedagoger inom psykomotoriken kan betyda att elever som annars är tvungna att flyttas till en annan stadsdel kan få sina speciella behov tillgodosedda på hemmaplan. Detta betyder att man kan sänka kostnaderna för skolgång i en annan stadsdel.

Inspiration: En idébank ska sammanställas under projektets gång och i slutfasen ska denna fungera som en inspirationskälla till fortsatt arbete med rörelse- och perceptionsträning enligt psykomotorikens pedagogiska modell. (se bilaga 6). Med idébank menas alltså en sammanställning och handout av alla rörelseaktiviteter som projektledaren presenterade i de olika pilotgrupperna.

Hälsoaspekt:

Vinsten för den enskilde pedagogen är att kunna bemöta elever med funktionshinder bättre, få idéer för enkla och funktionella aktiviteter samt avslappningsövningar och därmed sänka sin egen stressnivå. På elevnivå innebär hälsoaspekten en förbättring av motoriska och perceptuella färdigheter samt en positiv självbild. Psykomotorisk pedagogik uppmuntrar eleven bl.a. att hitta egna problemlösningar och bli varse sin egen kapacitet.

1.1.2 Projektmål

Projektmålen var att:

- Utveckla, utvidga och tillämpa det psykomotoriska kunskapsområdet i pedagogernas egna verksamheter.
- Sprida information om projektets syfte i pedagogernas arbetslag.
- Sammanställa en idébank (handout till pedagoger) med psykomotoriska aktiviteter (utkast se bilaga 6).
- Märk väl att projektets fokus var hos pedagogernas kompetensutveckling. Elevernas utvecklingsframsteg var mer eller mindre "visningsexemplar" men inte ett projektmål i sig.

1.1.3 Projektbeskrivning

Definition "pilotgrupp"

Arbetsättet var att bilda s.k. pilotgrupper där pedagogernas elever kunde prova olika rörelseaktiviteter och material under ledning av projektledaren. Pedagogen hade möjlighet att observera såväl hur rörelseaktiviteter anpassades till gruppen som hur eleverna reagerade på dessa. Detta evidensbaserade arbetssätt tillät en direkt koppling mellan metodiken och respektive funktionshinder hos eleverna. Innehållet i projektet var alltså till en viss del träningstillfällen med pilotgrupperna i idrottshall respektive klassrum samt handledningstillfällen.

Förutsättningar för projektet var intresse och nyfikenhet hos pedagogerna och en lokal där eleverna kunde prova på rörelseaktiviteterna.

Dessa s.k. "pilotgrupper" var alltså pedagogernas egna elever på de deltagande skolorna. Projektledarens avsikt var att visa direkt hur man kan arbeta psykomotoriskt med just pedagogens elever. Pilotgrupperna var även öppna för nyfikna föräldrar eller andra pedagoger som inte hade möjlighet att delta i projektet med en egen pilotgrupp.

Förankring av projektet:

Projektledaren har i initialfasen tagit kontakt med Barn- och Ungdomschefen på Östermalm, Solveig Bellander, och ansvariga för barn i behov av särskilt stöd, Margareta Sarberg. Margareta Sarberg är projektets kontaktperson på

stadsdelsförvaltningen (styrgrupp). Projektet förankrades hos stadsdelsdirektören Carina Lundberg-Uudelepp.

Information och marknadsföring av projektet:

Information om projektet lades ut på grundskoleportalen under rubriken "Kompetenta barn" av webbansvariga på stadsdelen (se bilaga 1). Dessutom skrevs en informativ artikel i personaltidningen Karlavagnen (Karlavagnen Nummer 4, december 2005, se bilaga 2). Projektet och kursen på Lärarhögskolan presenterades också på INSPIRATION STOCKHOLM den 6 april 2006 på Norra Latin och på MÖTESPLATS Fridhemsskolan den 31 oktober 2006 (se bilagor 3 och 4).

Projektledaren träffade rektorena från alla skolor inom Östermalms stadsdelsförvaltning i början av ht. 2005. På detta möte informerades rektorena om metoden psykomotorik och projektets syfte.

I nästa skede träffade projektledaren alla specialpedagoger från Östermalms skolor för att erbjuda deltagande i projektet. Projektledaren bad dessutom specialpedagogerna att sprida informationen vidare till klasslärare, idrottslärare, förskolepedagoger och fritidspersonal på respektive skola.

Hur skapades pilotgrupperna? Tillsammans med de intresserade pedagogerna bestämde projektledaren under vilka lektioner eleverna kunde prova på psykomotoriska aktiviteter. Tanken var att pedagogen skulle sitta vid sidan av för att kunna koncentrera sig på observationen av aktiviteterna samt elevernas beteenden. Pilotgrupperna träffades en gång per vecka ca 60 min under en eller två terminer, i idrottshallen respektive klassrummet. Föräldrarna informerades i ett särskilt brev om projektet. Föräldrarna uppmuntrades också att ta kontakt med projektledaren ifall de ville veta mera om projektet och metoden.

Handledning lämpade sig bäst direkt i anslutning till lektionerna. Projektledaren har dessutom träffat några arbetslag kring pilotgrupperna. Syftet med dessa möten har varit att handleda pedagogerna kring hur man planerar och genomför rörelseaktiviteterna i en mindre grupp respektive när eleven är integrerad i en skolklass. Projektets övergripande syfte var att öppna ögonen på pedagogerna för hur man kan bemöta individuella behov hos elever med ett funktionshinder med hjälp av rörelse och anpassad idrott. I projektets första period deltog följande pilotgrupper: en träningskoleklass, en särskoleklass och en grupp för barn i behov av särskilt stöd. En elev fick under en termin enskild psykomotorisk träning för att bygga upp grundläggande motoriska färdigheter och en bättre kroppsuppfattning. Denna elev kunde sedan integreras i en annan grupp. Dessutom deltog två förskolegrupper. I en av förskolegrupperna fanns en integrerad elev med ett funktionshinder.

Utvärdering av projektet:

I slutet av läsåret gjordes en utvärdering av auskultations- och handledningstillfällena med de berörda pedagogerna. Utvärderingen gjordes med hjälp av en projektenkät (se bilaga 5).

1.1.4 Avgränsning

I projektplanen gjordes följande avgränsningar:

- Projektet skulle inte utbilda pedagoger i psykomotorisk metodik. Projektets syfte var en kompetensutveckling och uppmuntran till vidare studier i ämnet. Under vårterminen finansierades genom Kompetensfonden en 5 poängskurs på Lärarhögskolan. Kursen riktade sig till pedagoger inom Stockholms Stad och har varit mycket uppskattad. 5 poängskursen erbjöd en fördjupning i bakomliggande utvecklingsteorier och praktiska pass.
- Projektet skulle inte ersätta pedagogerna för den tid som lades ner på auskultation och handledning. Å andra sidan såg projektledaren till att lägga tränings- och handledningstillfällena i pedagogernas ordinarie schema för att undvika obetald övertid.

1.2 Milstolpar

Följande milstolpar var inplanerade enligt projektplanen:

1. Milstolpe 1 – Kontakt med intresserade pedagoger och arbetslag (ht.05)
2. Milstolpe 2 – Arbete med pilotgrupper, handledning och seminarier (ht.05, vt.06 och ht.06)
3. Milstolpe 3 – Sammanställning av idébanken (ht.06)
4. Milstolpe 4 – Utvärdering och slutrapport (fram till 060831)

Lägesrapport har utgått till styrgruppen vid varje passerad milstolpe.

2. Resultat

2.1 Måluppfyllelse

2.1.1 Effektmål

Effektmål Nr. 1 ÖKAD KOMPETENS:

Ökad kompetens kan anses vara uppfylld i de flesta fall. Detta kunde konstateras vid utvärderingstillfällena med de inblandade pedagogerna. Men för att kunna prata om en långsiktig effekt med projektet skulle det behövas fortsatt arbete i

pilotgrupperna under ledning av en professionell psykomotoriker. Metoden är för komplex för att kunna användas av pedagogerna redan efter ett läsår. Särskilt delmålet att kunna kartlägga motoriska respektive psykosociala problem och att kunna skriva psykomotoriska åtgärdsprogram kräver mycket mera kurstid och fördjupning i ämnet.

Effektmål Nr. 2 INSPIRATION:

Projektet har definitivt fungerat som en ”ögon-öppnare” och visat att tillämpade rörelseaktiviteter har stor nytta för elever med ett funktionshinder. Även på elevnivå skulle det behövas mera tid och fortsatt arbete med rörelseaktiviteter för att kunna se en tydligare effekt. Pedagogerna uttryckte dock i alla grupper att eleverna tyckte mycket om aktiviteterna och såg fram emot tillfällena. Rörelseglädje, kreativitet och egna problemlösningar samt positivt samspel eleverna emellan kunde konstateras i de flesta fall.

Effektmål Nr. 3 HÄLSOASPEKT:

Det tredje önskade projektresultatet ”Hälsoaspekten” kunde inte mätas inom ramen för projektet. Här krävs en uppföljning av handledningen och seminarier som möjliggör en fördjupning i detta mångfacetterade ämne. Stresshantering för pedagoger som tar hand om dessa elever är högst aktuellt och kräver mer tid i fortsättningen.

Den långsiktiga nyttan/effekten med projektet kan inte mätas inom ramen för projektet men projektet föreslår att beställaren följer upp effekten om ett år för att se om den blivit den avsedda.

2.1.2 Projektmål

Samtliga projektmål (se sida 5 i denna rapport) har utvärderats och är uppfyllda. Idébanken kommer att tryckas i början av december 2006. Särskilt uppskattad hos pedagogerna var auskultationstillfällena och möjligheten att inta rollen som observatör utifrån. Vanligtvis är pedagogerna alltid upptagna med att ”hålla i trådarna” under lektionen. Genom auskultationen kunde de observera sina egna elever och upptäcka helt nya sidor hos dem. Eleverna reagerade och betedde sig ibland på ett oväntat sätt under de psykomotoriska aktiviteterna. De vågade ta för sig, blev nyfikna på materialet men var även tvungna att reda ut en del konflikter sinsemellan.

Effekterna på elevnivå återges endast mycket kortfattat då dessa inte har varit själva målet med projektet.

Hos eleverna som ingick i projektgrupperna kunde man bland annat konstatera följande förbättringar:

- uppmärksamhet, koncentration, uthållighet, fokusering på aktiviteten
- förbättrad kamratrelation, samspel
- förhöjd självkänsla och uppfattning av sin egen prestation

Motoriska och perceptuella funktionsnedsättningar behöver dock i samtliga fall mera träning under längre tid. I några fall skulle eleverna ha behövt flera upprepningar av samma aktivitet och material, särskilt eleverna från träningskolan. Projektets mål att visa pedagogen många olika rörelseaktiviteter medförde att det vid varje tillfälle bjöds på nya aktiviteter även om några elever kunde ha behövt samma aktivitet flera gånger.

Sammanfattning av projektmålen:

Intresset för att få inspiration till rörelseaktiviteter har varit stort hos pedagoger som undervisar elever i behov av särskilt stöd (se enkäter, bilaga 5). Det har varit uppskattat att få en inblick i metoden psykomotorik direkt i den egna verksamheten utan att behöva använda dyrbar tid för att åka till en kurslokal eller annan verksamhet för att se hur man kan arbeta med rörelse. Klasslärare, fritidspedagoger och förskollärare som i sin dagliga verksamhet inte sysslar med rörelse och perception ville lära sig mer. Förhoppningsvis kommer idébanken att inspirera till fortsatt arbete. Projektet har skapat rörelseglädje hos elever, väckt nyfikenhet hos personalen och gett deltagarna möjligheter att se hur man kan använda sig av rörelseaktiviteter som främjar elevernas utveckling och självkänsla.

Gällande kompetensfrågan bör man diskutera hur mycket psykomotorisk yrkeskompetens en "vanlig" pedagog kan ta till sig och omsätta vid sidan av sina ordinarie arbetsuppgifter. Hur mycket tid och ork kan pedagoger lägga ner på psykomotorik? Det vore därför önskvärt att kunna överlåta en del av "rörelsejobbet" till professionella psykomotoriker.

I framtiden fortsätter förhoppningsvis utbildningsmöjligheterna på såväl Lärarhögskolan som Idrottshögskolan. Psykomotorisk pedagogik skulle kunna bidra med ny kunskap och nya metoder till den nya lärarutbildningen gällande elever i behov av särskilt stöd. Dessutom kunde psykomotoriken ingå i specialpedagogisk forskning som undersöker vilka effekter psykomotorik har och varför.

2.2 Ändringsönskemål och restlista

Den 15 maj 2006 lämnade projektledaren in en ansökan om förlängning av projektet. Projektet håller sig i övrigt till projekt- och tidsplanen. En förlängning året ut innebär att projektledaren kan tillvarata önskemål om deltagande från andra enheter. Ambitionen är att sprida information om projektet på ett bättre sätt och att genomföra flera seminarier.

Spridning av metoden till andra yrkesgrupper:

Projektledaren har träffat representanter från Handikapprådet på Östermalm, vilka visade intresse för att få veta mera om metoden. Det diskuterades om man kunde organisera några prova-på tillfällen för vuxna med psykiska funktionshinder som skulle må bra av anpassad fysisk aktivitet under professionell ledning. Eftersom metoden psykomotorik kan tillämpas på olika åldersgrupper och funktionsnedsättningar skulle det vara mycket intressant att starta en sådan verksamhet.

Projektbudgeten kommer inte att överskridas men några justeringar inom budgetens ram kommer att göras. Det gjordes inte så stora inköp av material som först beräknades av den enkla anledningen att projektledaren måste kunna bära materialet från den ena skolan till den andra. Projektledaren har delat ut en enkät till de pedagoger som deltog i projektet. P.g.a. ett tekniskt fel vid spridning av enkäten har dessa än så länge inte sammanställts. Detta ska dock ske så snart som möjligt. Idébanken kommer att kompletteras med rörelseaktiviteterna som ska presenteras under höstterminen.

2.3 Tidsplan

Projektet håller tidsplanen. Ansökan om förlängning av projektet godkändes av Kompetensfonden.

2.4 Projektbudget

Projektets initiala budget har inte överskridits.
Projektet kommer att hålla sig till budgetens ram under hela projekttiden.

3. Arbetsätt

Projektet har varit lättadministrerat och styrts av en projektledare. Styrgruppen är en kontaktperson på stadsdelsförvaltningen. På så sätt har projektet inte inneburit några större komplikationer gällande samarbete eller arbetsfördelning. Projektledaren fick helt enkelt driva alla moment själv. Fördelen är att allting förblev överskådligt. Nackdelen är att man inte hinner "marknadsföra" i tillräcklig utsträckning. Därför är det mycket positivt att kunna förlänga projektet året ut. Då kan projektledaren ta till vara på de erfarenheter som gjorts under första perioden. En erfarenhet har varit att indirekta kommunikationsvägar, projektinformation som delades ut i pedagogens fack eller som skulle ha spridits vidare från en person till den andra inte har spridits eller ledde till missuppfattningar. Det bästa sättet att informera om projektet och organisera pilotgrupper eller personalhandledning var att vara på plats, visa och förklara direkt till den berörda pedagogen. Tyvärr har några pedagoger respektive arbetslag inte deltagit i

projektet trots visat intresse i början. Förklaringen kan ligga i otydlig information eller tidsbrist hos pedagoger.

3.1 Projektorganisation

Under följande punkter beskrivs organisation och samarbete mellan projektledaren, kontaktpersonerna och deltagande pedagoger.

- Samarbetsklimatet inom projektet har varit gott.
- Resurser var tillräckliga.
- Bemanningen i projektet var tillräcklig.

3.2 Samarbetsformer

Samarbetet mellan alla inblandade parter har varit gott och effektivt. Det visade sig dock att projektledaren kunde ha följt upp bättre när en skola visade intresse men inte hörde av sig. Stadsdelsövergripande spridning av metoden behöver förbättras avsevärt. Pedagoger från olika stadsdelar visade intresse för projektet. Visat intresse kunde än så länge följas upp på Södermalms skola genom en teoretisk introduktion i metoden. En person som håller i trådarna räcker kanske inte till. Det har inte heller varit projektets syfte att implementera metodiken i så många stadsdelar som möjligt.

Det är oerhört viktigt att vara duktig på att höras och synas. Det är lätt hänt att informationen om projektet glöms bort.

3.3 Metoder och verktyg

Lilla Ratten har använts som projektmetod vilket varit positivt både för projektgruppen och projektresultatet. Utbildningen i projektstyrning har varit mycket givande.

3.4 Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkringsarbete utfördes av de kvalitetsansvariga, dvs. projektledaren, stadsdelsförvaltningen och en konsulent från Utbildningsförvaltningen, avdelningen för skolstöd. Kvalitetssäkringen betydde ett kontinuerligt stöd till projektledaren och kontroll av inköp och arbete i pilotgrupperna.

4. Övriga erfarenheter

4.1 Resurshantering

Det har inte förekommit några konflikter eller problem gällande resurshantering. Alla moment stämde av med kontaktpersonen på Stadsdelsförvaltningen.

4.2 Arbetsätt i projektet

Projektledaren har haft regelbunden kontakt med ekonomiansvariga på förvaltningen för budgetrapporter till Kompetensfonden. Dessutom har projektledaren haft möten med kontaktpersonen Margareta Sarberg på förvaltningen för att stämma av innehållet i projektet och ge en kvalitetssäkring. En viktig erfarenhet för projektledaren har varit att förstå hur begränsad pedagogernas tid är att ta till sig ett kompetensutvecklingsprojekt. Hur mycket kan man alltså kräva av en pedagog vad gäller planering och genomförande av rörelseaktiviteter när de ordinarie arbetsuppgifterna tar all tid? Genom psykomotorisk pedagogik underlättas svåra situationer kring elever i behov av särskilt stöd och därmed sparas tid och energi hos pedagogen, men i några fall visade det sig att det vore bättre att en professionell psykomotoriker tar vid. Särskilt om pedagogen i fråga inte hade förkunskaper inom idrott och rörelse, utvecklingspsykologi eller specialpedagogik. Då begränsas möjligheten att kunna använda den relativt komplexa metoden psykomotorik på ett tillfredställande sätt.

Erfarenhet angående spridningseffekten:

Projektledaren borde förbättra informationsspridningen kring projektet betydligt. Det visade sig att projektet glömdes bort av några som blivit informerade i början. Dessutom gäller det att informera och ta kontakt med "kunderna" själv och inte förlita sig på att de blir informerade genom grundskoleportalen eller utdelade infofoldrar. Denna information rann ut i sanden i de flesta fall. Förklaringen till detta fenomen kan vara att psykomotorik som en specialpedagogisk metod är okänd och ny för de flesta rektorer och därmed inte väcker nyfikenhet direkt. Kanske associeras ordet psykomotorik felaktigt med en psykodynamisk behandlingsmetod eller rent av skapar förundran hos den oinvigde: "Psyko- vad?" Detta betyder naturligtvis att metoden behöver introduceras på ett klagörande sätt.

En viktig länk i informationsspridningen är att fortsätta samarbetet med Lärarhögskolan, Idrottshögskolan, Nationellt centrum för främjande av fysisk aktivitet hos barn och ungdom (NCFE) och Stockholms Stads

Handikappidrottsförening. Dessutom ska föreningen Forum för Psykomotorik (ffP) nämnas som regelbundet erbjuder kurser och föreläsningar i ämnet på kvällar eller helger. Dessa kurser och kontinuerlig fördjupning i ämnet behövs för att kunna prata om en långsiktig effekt av projektets mål kompetenshöjning.

4.3 **Projektdokument och styrning**

Projektdokumenterna (främst *Projektplanen*) hade stort positivt värde för det fortsatta projektarbetet. Projektet förankrades hos stadsdelsförvaltningen och aktivitetslistan gav god styrning av projektet.

Kursen i projektstyrning hos WM-data har varit mycket givande och gav mycket värdefull kunskap om hur man styr ett projekt.

BILAGOR

1, 2, 3 OCH 4

Kompetenta barn

Pedagoger i Östermalms skolor får nu, tack vare ett projekt finansierat av Kompetensfonden, möjlighet att studera psykomotorisk pedagogik. Metoden används för barn i behov av särskilt stöd. Genom lek med olika redskap lär sig barnen att använda sin kropp och sina sinnen samtidigt som den sociala kompetensen och självkänslan stärks. Projektet heter Psykomotorik för barn i behov av särskilt stöd.

Rörelsepedagogik - Psykomotorik

Barn lär sig och utvecklas genom att använda sina sinnen och hela kroppen. Träning av motoriska och perceptuella färdigheter ger trygghet i kroppen samt leder till att barnet bättre kan bemästra omgivningens krav. Motivationen att pröva nya utmaningar samt förmågan att samspela med andra, främjas med hjälp av utvalda aktiviteter.

Träningen är upplagd efter barnens utvecklingsnivå och tillgodoser individuella stödbehov eller eventuella alternativa kommunikationshjälpmedel. Metoden som används i grupperna kallas för Psykomotorik. Det är en beprövad metod som används i hela Europa för människor i alla åldrar i behov av särskilt stöd. Rörelsens betydelse för utvecklingen av individens personlighet och handlingskompetens står i centrum.

Psykomotorik främjar

- Motoriska färdigheter
- Perception
- Social kompetens
- Rörelseglädje och kreativitet
- Kroppskännedom
- Självförtroende

Målgruppen för psykomotorisk träning är barn och ungdomar i behov av särskilt stöd. Självförtroende, rörelseglädje och inte minst förmågan att kunna förverkliga egna idéer i idrottssalen gynnar utvecklingen.

Beroende på barnens behov sker träningen enskilt eller i små grupper upp till 8 barn.

Vill du veta mer?

Kontakta projektledaren Barbara Schwanhäusser.
e-post: barbara.schwanausser@ostermalm.stockholm.se

En stor duk blir en hängmatta. (Bilden är från en skola i Tyskland).

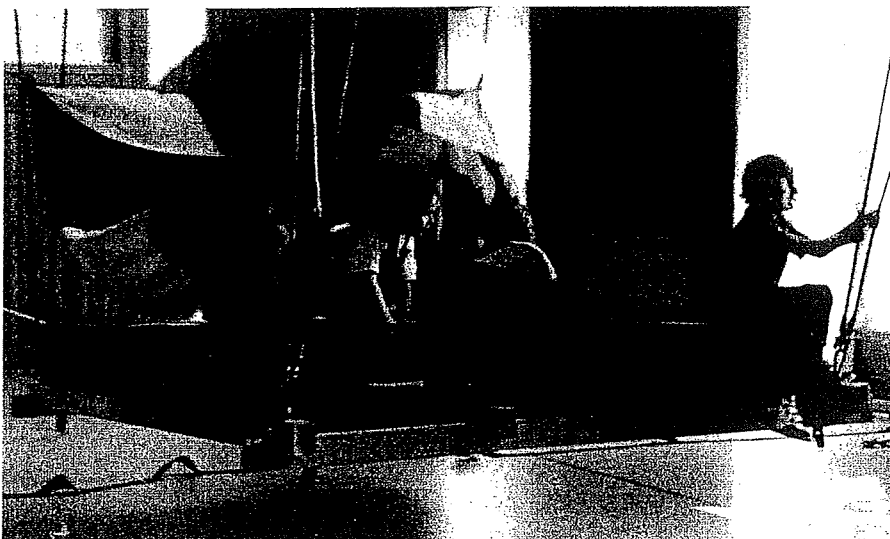

Alla är vi olika och har olika stora behov. Gemensamt för oss är att vi behöver mat, vila, aktivitet och sociala kontakter. De flesta av oss har förmågan att klara av det och ha en bra balans mellan vila och aktivitet och ett gott samspel med medmänniskor. Alla har inte den förmågan utan kan ha olika former av funktionsnedsättningar. De kan vara övergående eller bestående. Det finns ett sätt att utveckla jaget så att det inte upplevs som ett handikapp och det är att undervisa med en modell som kallas psykomotorik.

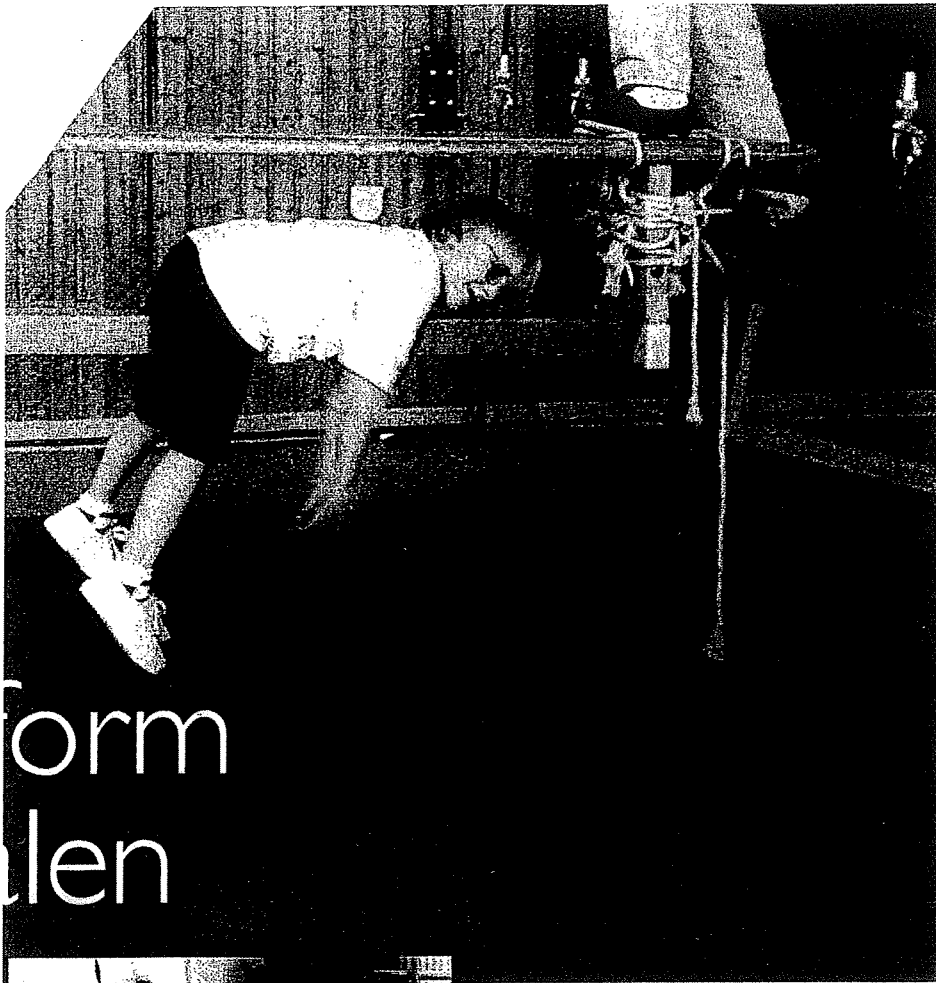
Modellen försöker hjälpa barn och unga som av olika anledningar inte kan se sina unika möjligheter och kompetens att agera. Psykomotorikens huvudsyfte är att utveckla individens självförtroende, självkänsla och handlingskraft genom eget initiativ, kreativitet och samspel. Med psykomotoriken betonas den nära koppling som finns mellan psykisk upplevelse och en motorisk handling.

Gympa på skola

På förvaltningen finns Barbara Schwannhäuser som är utbildad specialpedagog och lärare i psykomotorik. Genom kompetensfonden har hon fått uppdraget att hitta former för hur skolorna kan arbeta med psykomotorik för elever med funktionsnedsättningar. Det kan vara både permanenta fysiska eller psy

En gunga kan vara ett skepp eller en flygande matta. Barnen bestämmer själva. (Bilden är från en skola i Tyskland).

form
len

Barbara Schwannhäuser är utbildad specialpedagog och lärare i psykomotorik.

kiska funktionsnedsättningar eller tillfälliga som exempelvis hyperaktivitet, damp eller psykosociala problem.

Just denna dag har Barbara ett fyrtio minuter långt pass på en skola. Sex killar virvlar runt i gymnastiksalen när jag kommer och det är dags för Barbara att organisera kommande lektion.

Efter uppvärmningen samlades gruppen för att enas om övning. Förra veckans Harry Potter-övning var uppskattad men idag har Barbara en ny övning som går ut på att bygga ett högt berg av bänkar och alla tjocka och

tunna madrasser. Det ska bestigas för att komma åt skatten som finns i ena änden av salen. Skatten är små ärtpåsar som vaktas av skattvakten. Under mycket stöjläger killarna beslag på ärtpåse efter ärtpåse. En del gömmer sig under tjockmadrasserna. De har hittat en grotta och en kille har blivit ett grottmonster. Efter en stund stoppar Barbara leken för att fråga om de vill fortsätta leka. Det vill alla och leken börjar igen med ny skattvaktare. Leken går bra och några av killarna utvecklar leken och börjar använda ringarna i taket för att komma snabbare ner från berget.

Leken stannar igen. Barbara uppmanar alla att hjälpa till att lyfta madrasserna. Berget har kommit på glid. Barbara samlar killarna på bergstoppen och frågar dem om de vill fortsätta samla ärtpåsar eller om de vill leka fritt. Alla vill leka fritt och Barbara tycker att idén att använda ringarna var bra så de sänker ner fler ringar att svinga sig i.

Barbaras mål med den här lektionen och med alla lekövningar är att barnen ska ta egna initiativ i leken och utveckla den. En del barn kan på grund av olika funktionshinder inte leka så bra. Om ett barn inte kan delta i en lek och påverka den så har de svårt att påverka i andra situationer i livet. Det är genom leken barn skapar sin självkänsla, sin förmåga att ta

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

Projektet finansieras genom Stockholm Stads Kompetensfond.

Mål: Kompetensutveckling för pedagoger inom Stockholm Stad hur de med individanpassade rörelseuppgifter främjar elevernas utveckling. Sammanställning av en idébank med psykomotoriska aktiviteter som pedagoger kan använda i sin undervisning.

Genomförande: Pedagogerna ges möjlighet till auskultation i pilotgrupper. I grupperna får elever i behov av särskilt stöd rörelseträning enligt psykomotorisk pedagogik. Dessutom anordnas öppna seminarier och handledningstillfällen. I slutet av projektet ska en idébank sammanställas. Under vårterminen startas dessutom en poängkurs "specialpedagogik med inriktning mot psykomotorik" på Lärarhögskolan som en fördjupning i ämnet.

Projektledare är Barbara Schwannhäuser, specialpedagog och psykomotoriker. Hon arbetar för närvarande som specialpedagog på Gärdesskolan och har 15 års arbetserfarenhet av att arbeta med elever med olika funktionshinder. Barbara är också handledare och föreläsare inom lärarutbildningen och representant i kommissionen för utbildning psykomotorik inom det Europeiska Forumet för Psykomotorik.

initiativ men också att ta hänsyn till andra och exempelvis vänta på sin tur.

Knepig kroppsuppfattning

En del barn som Barbara arbetat med under åren kan inte peka ut sina olika kroppsdelar. Det är en annan uppgift för psykomotoriken, att hitta övningar, kroppsställningar som gör att barnet hittar balans och tillit till sin kropp, dess förmåga och till sig själv.

En övning är att föra handen längs ett rep som ligger korsat en gång och som bildar en enkel ögla. För en del barn är det mycket svårt att förstå att handen ska göra en loop precis som repet. Jag hade svårt att förstå att det kan vara så men jag inser att det blir problematiskt om kroppsuppfattningen är rubbad eller att jag inte klarar av att leka utan att antingen hamna utanför eller kanske i bråk.

I vår hoppas Barbara få arbeta med fler barn och hon förflyttar sig mellan skolornas gymnastiksal. Hon hoppas också kunna bygga en gungande borg i någon av skolorna.

Katarina Johansson

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

bilaga 3

Problem som vi hade...

- ...Var att elever med olika funktionsnedsättningar har ett stort behov av anpassade rörelseaktiviteter som främjar deras utveckling.
- ...Var att pedagoger ofta saknar rörelsepedagogiska metoder och kompetens.

Förändringar som vi har gjort...

- ...Var att intresserade pedagoger fick en inblick i psykomotorisk pedagogik genom s.k. pilotgrupper. Dessa grupper bestod av pedagogernas egna elever som fick prova på psykomotoriska rörelseaktiviteter under ledning av projektledaren.
- ...Var möjligheten för pedagoger att kunna observera sina elever under aktiviteterna och fördjupa sig i metoden genom handledningstillfällen.

Erfarenheter som vi hittills har gjort...

- ...Var att projektet fick positiv respons från pedagogerna.
- ...Var att intresset är stort att lära sig mera om hur man kan främja elevernas fysiska, perceptuella och psykosociala utveckling genom rörelse.
- ...Var att rörelsegärdje, självförtroende och elevernas egna initiativ kan göra underverk!

bilaga 4

Kompetens

Psykomotoriskt arbetssätt –

Rörelseaktiviteter för ökad utveckling och bättre självkänsla

Gemensamt för elever med olika funktionsnedsättningar är ett stort behov av anpassade rörelseaktiviteter som främjar deras utveckling och självkänsla i en social miljö. Kraven på lärarens kompetens i hur man bemöter dessa elever är stora. Vi startade ett antal s.k. pilotgrupper med elever i behov av särskilt stöd som fick delta i olika psykomotoriska aktiviteter. Dessutom startades en fempoängskurs på Lärarhögskolan.

KONTAKTPERSONER

**Kirsti Feldtman, tel 508 33 760,
kirsti.feldtman@utbildning.stockholm.se**

**Barbara Schwanhäusser, 073-91 796 26
barbara.schwanhausser@ostermalm.stockholm.se**

ÖPPEN
SKOLA

BILAGA 5

PROJEKTENKÄTER

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare?

Ja. Fick information förva året vid en special.lärtr.
Barbara arbetade med våra barn förva läsåret.

2. Har projektet motsvarat dina förväntningar?

Ja, jag ser att Barbara ser vad som är utvecklings-
burt hos eleverna i vår grupp.

3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina
elever fått prova på?

Ja. Då ingen av personalen har någon utbildning
för barn i träningsklass är det viktigt att få
hjälp med id-träning som jag anser är mycket viktigt
för våra elever.

4. För vilka elever lämpar sig metoden psykomotorik bäst enligt din
uppfattning?

Våra autistiska elever som behöver enskild under-
visning och har olika handikapp i övrigt behöver väl
utbildade pedagoger i alla ämnen

Tack för din medverkan! Hälsningar Barbara

Vid frågor:

Projektledare för projektet "Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd" är
Barbara Schwanhäusser, specialpedagog och psykomotoriker på Gärdesskolan i
Stockholm. Hennes mail: schwanhaeusser@yahoo.se

insändes till: Barbara Schwanhäusser
Östra Strandv. 14, 134 64 Lygareö

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare?

Nej

2. Har projektet motsvarat dina förväntningar?

Över förväntan

3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina elever fått prova på?

Absolut, detta är något vi
långtat efter

4. För vilka elever lämpar sig metoden psykomotorik bäst enligt din uppfattning?

- De tysta som vi såg under tiden med Barbara tog större plats i gruppen
- Barn med stora rörelsebehov hittade lättare sin koncentration
- Motoriskt osäkra barn blev mer självsäkra.
- Alla barn

Tack för din medverkan! Hälsningar Barbara

Vid frågor:

Projektledare för projektet "Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd" är Barbara Schwanhäusser, specialpedagog och psykomotoriker på Gärdesskolan i Stockholm. Hennes mail: ~~barbara.schwanhausser@ostermalm.stockholm.se~~

Schwanhaeuser@yahoo.se

Från: [REDACTED]
Till: <barbara.schwanhausser@ostermalm.stockholm.se>
Datum: 2006-08-31 23:57:07
Ärende: Personalkät

Personalkät
Projekt 2006
Kompetensfonden

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare?
Nej. Inte förrän du/ni presenterade den på ett spec.möte

2. Har projektet motsvarat dina förväntningar?

Mer. Det har varit en fullträff för mina elever med konc.svårigheter. dessutom för mig som pedagog få sitta bredvid och se eleverna ta instruktioner från en a ny pedagog.

3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina elever fått prova på?

Jag har redan börjat med det.

4. För vilka elever lämpar sig metoden psykomotorik bäst enligt din uppfattning?

Alla elever. Även de som inte har svårigheter. Har under sommaren köpt en del material som eleverna känner till. Det har varit en fröjd att få tagit del av detta.

Tack för din medverkan! Hälsningar Barbara

Vid frågor:

Projektledare för projektet "Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd" är Barbara Schwanhäusser, specialpedagog och psykomotoriker på Gärdesskolan i Stockholm. Hennes mail: barbara.schwanhausser@ostermalm.stockholm.se

Hej Barbara!

Jag ställer gärna upp igen om du behöver en grupp. Du har ju själv sett utveckling, det är nästen för bra för att vara sant. Jag har en del nya barn men det kan vi ta vid ett senare tillfälle. Ha det bra.

Personalenkät

Projekt 2006

Kompetensfonden

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare?

Jag kände inte till denna metod sedan tidigare. Första gången jag kom i kontakt med den var under idrotts lektioner med Barbara. Jag har också gått en Lisen kurs där just Barbara föreläste och genomförde övningar i psykomotorik.

2. Har projektet motsvarat dina förväntningar?

Efter som jag har assisterat Barbara redan innan det här projektet drog igång så visste jag redan innan att denna for av idrott var väldigt givande. Under projektets tid har Barbara dock kommit med nya idéer och övningar som ytterligare har lyft den redan höga nivån på idrotten.

3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina elever prova på?

Absolut! Jag har under den tid jag assisterat på idrotten sett märkbara förbättringar i olika elever kropps uppfattning och självförtroende. Jag anser definitivt att psykomotorik är ett väldigt användbart verktyg för att utveckla dessa barns kroppsuppfattning , självförtroende och hälsa.

Dessutom så skapar man förhoppningsvis ett intresse för idrott som kommer gynna deras hälsa under lång tid framöver.

4. För vilka elever lämpar sig psykomotorik bäst enligt din uppfattning?

Jag skulle vilja påstå att alla barn kan ha användning av denna metod just därför att den är så anpassningsbar. Från gravt rörelse hindrade till barn med bra kroppsuppfattning kan utvecklas ytterligare och stärkas som individer.

Även barn med psykiska handikapp kan stärkas med denna metod då man genom praktiska övningar skapar en kännedom om den egna kroppen och hur den fungerar.

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare?
Ja jag har hört talar om den tidigare
2. Har projektet motsvarat dina förväntningar? Ja det har varit en väldigt positiv utveckling för alla våra elever.
3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina elever fått prova på? Absolut använder redan en del av rörelseaktiviteterna i perceptionsträning.
4. För vilka elever lämpar sig metoden psykomotorik bäst enligt din uppfattning? För alla elever, men det har en stor betydelse för handikappade barn, som har det svårt med kroppsuppfattning motorik perception m.m

Tack för din medverkan! Hälsningar Barbara

Vid frågor:

Projektledare för projektet "Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd" är Barbara Schwanhäusser, specialpedagog och psykomotoriker på Gärdesskolan i Stockholm. Hennes mail: schwanhaeusser@yahoo.se

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare?

Jag hade tidigare hört talats om den men visste inte exakt vad det innebar.

2. Har projektet motsvarat dina förväntningar?

Mina förväntningar var mycket låga.
Så det får jag nog säga att det verkligen har.

3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina elever fått prova på?

Ja!

4. För vilka elever lämpar sig metoden psykomotorik bäst enligt din uppfattning?

De elever som behöver lite annat än de vanliga ~~aktiviteterna~~ ^{ramarna}. Tex Asperger.
Ev. ADHD barn men då med lite mer struktur på lektionerna.

Tack för din medverkan! Hälsningar Barbara

Vid frågor:

Projektledare för projektet "Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd" är Barbara Schwanhäusser, specialpedagog och psykomotoriker på Gärdesskolan i Stockholm. Hennes mail: barbara.schwanhausser@ostermalm.stockholm.se

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare? *Ja*
2. Har projektet motsvarat dina förväntningar? *Ja, det har överstigit mina förväntningar*
3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina elever fått prova på? *Ja, absolut med ytterligare fortbildning*
4. För vilka elever lämpar sig metoden psykomotorik bäst enligt din uppfattning? *Elever med dålig motorik, med svårigheter att kommunicera med tal, med dålig impuls kontroll, med alltför mycket impuls kontroll, överaktiva barn, underaktiva barn elever med fysiska handikapp, (t.ex. hörsel, syn) osv osv
Barn med begåvningshandikapp.*

*Kanske skulle alla barn någon gång under sin utveckling få möjlighet
Jag tror det skulle vara bra även för vuxna, dels sådana med likartade problem som de elever jag beskriver men också helt vanliga t.ex. lärare som behöver avkoppling/avlastning efter intensivt arbete med elever med funktionshinde, ett arbete som kräver mycket energi*

Tack för din medverkan! Hälsningar Barbara

Vid frågor:

Projektledare för projektet "Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd" är Barbara Schwanhäusser, specialpedagog och psykomotoriker på Gärdesskolan i Stockholm. Hennes mail: schwanhaeusser@yahoo.se

Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd

1. Känner du till metoden psykomotorik sedan tidigare?

Ja, under spec. utbildningen

2. Har projektet motsvarat dina förväntningar?

Verkligen, ja!

3. Kan du tänka dig att framöver använda rörelseaktiviteterna som dina elever fått prova på?

Både och, mest kommer jag att rekommendera psykomotorik för mina spec. elever, om jag anser att det kan vara en del av positiv utv.

4. För vilka elever lämpar sig metoden psykomotorik bäst enligt din uppfattning?

- för barn som har svårt att samspela med andra.
- för b. med koordinationsvårigheter
- ångsliga, rädda rörelseomöjliga
-

Tack för din medverkan! Hälsningar Barbara

Vid frågor:

Projektledare för projektet "Psykomotorik för elever i behov av särskilt stöd" är Barbara Schwanhäusser, specialpedagog och psykomotoriker på Gärdesskolan i Stockholm. Hennes mail: schwanhaeusser@yahoo.se

insändes till: Barbara Schwanhäusser
Östra Strandv. 14, 13464 Ingarö

BILAGA 6

UTKAST IDÉBANK

Hela idébanken trycks i dec. 06

UTKAST IDÉBANK

Projektets idébank är en sammanställning av rörelseaktiviteterna som presenterades under projektets gång.

Idébanken kommer att delas ut till alla pedagoger som deltog i projektet samt till alla skolrektorerna inom Östermalms Stadsdelsförvaltning.

Önskemål om fortsättning

Projektledarens önskemål är att kunna fortsätta arbeta rörelsepedagogiskt på Östermalm. Dels genom handledning och utbildning av pedagoger, dels genom grupper med anpassad rörelse och idrott som projektledaren genomför i olika skolor.

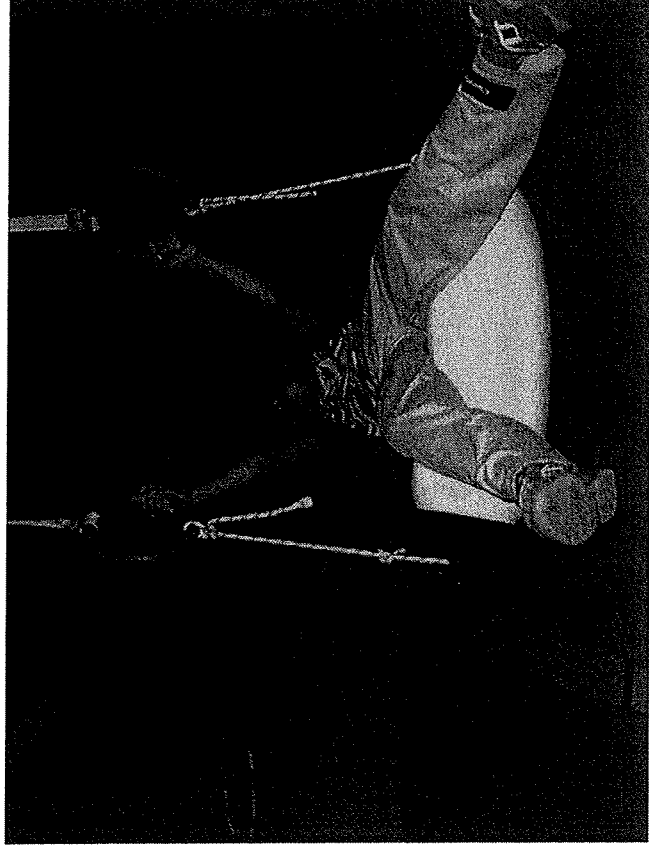
INNEHÅLL:

- A**
- Inledning
 - Definition psykomotorik
 - Psykomotorik som en specialpedagogisk metod -
Varför behöver elever i behov av särskilt stöd individanpassad rörelse- och perceptionsträning samt anpassad idrottsundervisning?
- B**
- Rörelseaktiviteter, sammanställda i tematiska kapitel
- Aktiviteter för klassrummet som tränar finmotorik och perception
 - Kroppsuppfattning
 - Avslappningsövningar
 - Begreppsträning och rörelse
 - Matematik och rörelse
 - Aktiva raster
 - Elevernas egna idéer på idrotten
 - Anpassa och förändra vanliga idrottslekar efter elevernas behov
 - Balans- och koordinationsträning med hjälp av specialredskap
- C**
- Litteraturhänvisningar och praxisböcker

Meningen är att idébanken är lättläst, tydlig och inspirerande. Fotografierna visar hur man kan göra. MEN viktigast är att pedagogen förstår hur aktiviteterna bör tillämpas efter elevens behov och utvecklingsnivå.

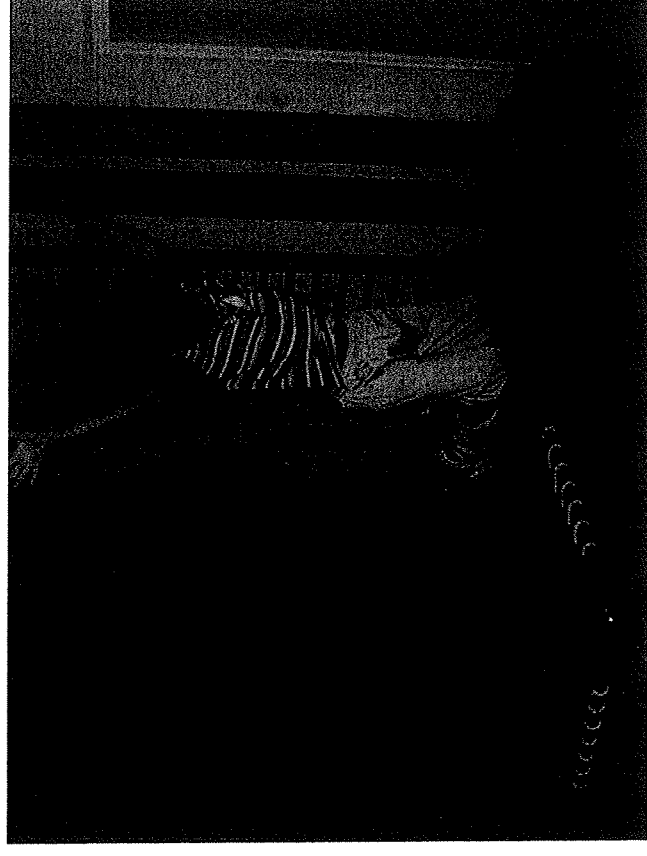
Psykomotorik

- Själva ordet betonar sambandet mellan psykisk upplevelse och motorisk handling
- Inom det vetenskapliga området undersöker man motorik och perception, emotion, kognition, motivation, kommunikation etc.

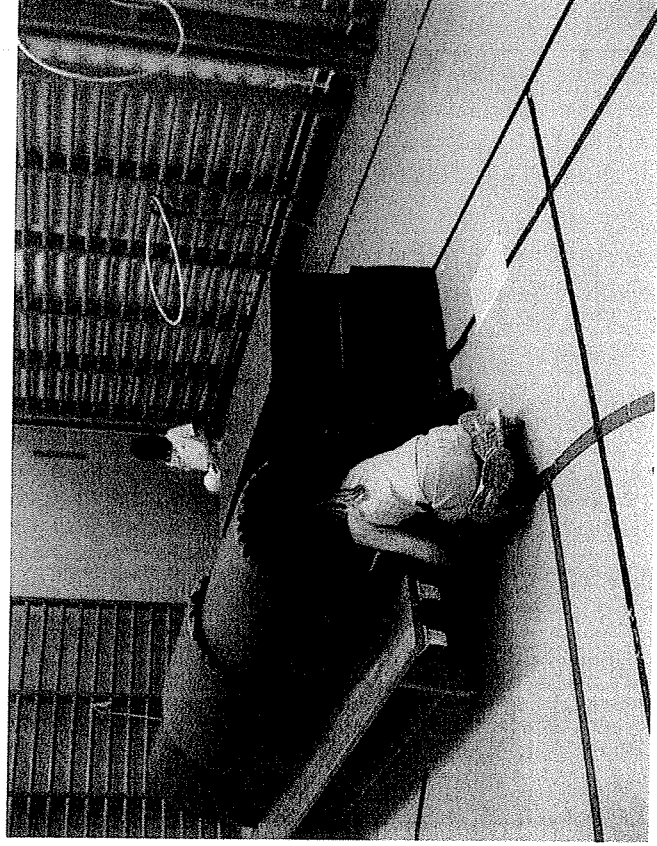

Psykomotorik som metod

- utnyttjar rörelsens betydelse för människans utveckling
- har ett helhetsperspektiv på människan
- anser att rörelsen är betydelsefull genom hela livet

Psykomotorikens huvudsyften:

- utveckla individens självförtroende
- förbättra självkänslan
- ge tid och rum att kunna ta initiativ
- tillåta kreativa lösningar
- främja samspel

Vad behöver knepiga elever?

- Tid
- Rum
- Stimulerande material
- Vuxenstöd (det bästa är om man kan vara minst två vuxna under dessa kreativa lektioner)

Hjälp!

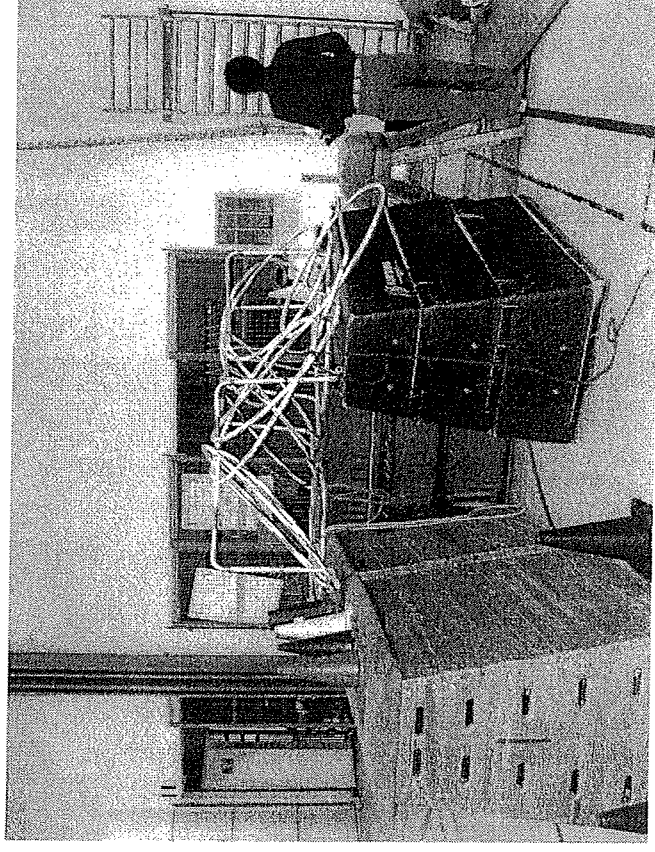
- Planera tillsammans med eleven
- Visualisera elevens idé
- Bekräfta och förstärk positiva impulser
- Organisera vilka elever fungerar ihop
- Samspel med kollega (enligt co-terapeut modell)
- Var nöjd med små steg i början

Problem som kan dyka upp

- Att hitta på något eget kan vara väldigt svårt för vissa.
- Elever som har svårt att styra sig själva behöver mkt. assistans
- Motoriska funktionshinder
- Beteendeproblem
- Svagt arbetsminne

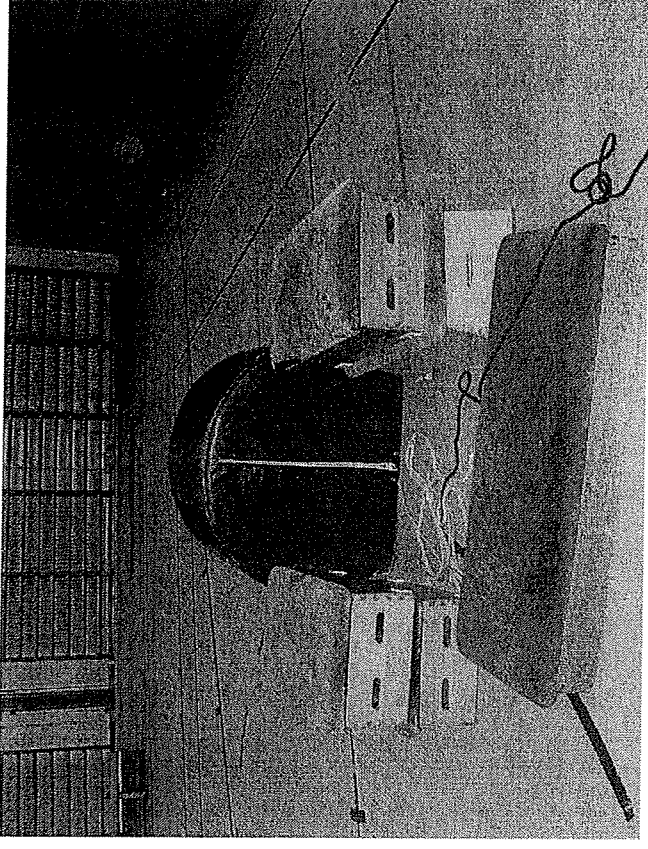
Praktiska råd

- Samla elevernas idéer.
- De bästa idéerna kommer när du minst anar det!
- Var öppen
- Fånga upp små signaler från elever som inte vågar eller inte syns
- Bekräfta positiva, konstruktiva impulser

Värdet för eleven

- Bli sedd
- Känna att man kan påverka något
- Bort från "inlärd hjälplöshet"
- Frihet!!

Avslappning med sanddjur

- Barnen reagerar olika på olika sinnesintryck. Vissa barn tål ingen lätt beröring. Dessa barn trivs med material som är tyngre eller hårdare.
- Barnen får välja var man lägger djuren.

